

Слово **створювати** передбачає сполучуваність із назвами предметів, явищ, понять, яким можна було б ‘дати життя, існування’, які можна ‘сформувати’ (СУМ, IX, 676 – 677). *Створюють*, як правило, щось відносно велике, об’ємне, вагоме: *мову, мистецтво, партію, теорію, літературу музичний твір, види рослин, тварин* тощо: *Сучасна українська наука створила нові сорти пшениці, які дають високі врожаї в будь-яких кліматичних умовах* (з журналу). У цьому ж значенні лексема **створювати** вживається і в мові художньої літератури: *Одірваність од народу, од його життя й інтересів викликає у галицьких українців бажання створити делікатну, не мужицьку літературу* (М. Коцюбинський); *Ні, їх [тварин] створила земля, що й тепера дає їм поживу, що породила своєю охотою, з власної волі* (М. Зеров).

За словом **складати** закріпилося значення ‘розміщувати що-небудь у певному порядку’ або ‘збирати докупи що-небудь розкидане’ (СУМ, IX, 274-275), напр.: *Наймит усім вслуговує, подає, носить, возить, складає* (Марко Вовчок); *Дід-провідник наказав усім залазити в комиші, скласти свої клунки й бути наготові, а сам десь зник* (М. Коцюбинський); *Коло неї цілий оберемок квіточок, котрі вона складає пучечками докупи і в’яже вінок* (Панас Мирний).

Слово **складати** доречно вживати й у шкільній практиці, наприклад, на уроках української мови – *складати словосполучення, складати речення*, а на математиці – *складати рівняння*, тобто ‘з’єднуючи окремі частини, одержувати щось ціле’. Нерідко на уроці літератури *складають план твору*: у такому разі слово **складати** вживають у значенні ‘розміщувати що-небудь у певному порядку’. Отож, кожне слово вимагає правильного вживання, адже це порушення лексичної сполучуваності позначається на змісті висловлювання, його точності.

Тетяна Коць

ХАБАРА ЧИ ХАБАРЯ?

У сучасній мовній практиці спостерігаємо плутанину у вживанні відмінкових форм слова *хабар*. Одні словники подають його із закінченнями іменників II відміни твердої

групи в родовому та орудному відмінках однини (пор.: *хабара*, *хабаром*) і в давальному відмінку множини (*хабарами*) (див., зокрема: Словник української мови. – К., 2012. – С. 1232). Переважно сучасні орфографічні – із закінченнями іменників цієї ж відміни твердої групи в родовому відмінку однини (*хабара*) та давальному відмінку множини (*хабарами*) та із закінченнями іменників м'якої групи в орудному відмінку однини (*хабарем*) (див., наприклад: Український орфографічний словник. – вид. дев'яте, виправл. і доповн. – К., 2009. – С. 950).

Зараховували слово *хабар* до іменників II відміни твердої групи безпідставно, тому що в нього так само, як і в іменників цієї відміни м'якої групи чоловічого роду, наголос із суфікса *-ар* у вихідній формі переходить на закінчення в непрямих відмінках (див.: Український правопис. – К., 2007. – § 45. II відміна. 2. М'яка група), пор.: *буква́р* – *букваря*, *ві́вча́р* – *вівчаря*, *друка́р* – *друкаря* і *хаба́р* – *хабаря*.

Отже, у тлумачних та орфографічних словниках української мови слово *хабар* потрібно подати із закінченнями іменників II відміни м'якої групи чоловічого роду із суфіксом *-ар*. Правильно його відмінювати так: однина – *хабар*, *хабаря*, *хабареві* (*хабарю*), *хабарем*, (у, на) *хабарі*; множина – *хабарі*, *хабарів*, *хабарям*, *хабарями*, (у, на) *хабарях*.

Катерина Городенська